

Προς το Προεδρείο της Βουλής των Ελλήνων

ΑΝΑΦΟΡΑ

Για τον κ. Υπουργό Περιβάλλοντος και Ενέργειας

Θέμα: Προτάσεις ΠΕΔ Κρήτης για την ολοκλήρωση του δασολογίου

Ο Βουλευτής του ΜέΡΑ25 Νομού Ηρακλείου, Γεώργιος Λογιάδης, καταθέτει ως αναφορά την επιστολή της Περιφερειακής Ένωσης Δήμων (Π.Ε.Δ) Κρήτης.

Στη επιστολή κατατίθενται τα συμπεράσματα και οι προτάσεις που έχουν προκύψει ύστερα μέσα από τη συνεχή συνεργασία και διαβούλευση με τους πολίτες και φορείς και καταγράφονται τα προβλήματα που έχουν εντοπιστεί από την ημέρα ανάρτησης των δασικών χαρτών στην Κρήτη.

Επισυνάπτεται η επιστολή.

Παρακαλούμε για την απάντηση και τις ενέργειές σας και να μας ενημερώσετε σχετικά.

Ηράκλειο, 23/6/2022

Ο καταθέτων Βουλευτής

Γεώργιος Λογιάδης

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΕΝΩΣΗ ΔΗΜΩΝ
ΚΡΗΤΗΣ (Π.Ε.Δ. ΚΡΗΤΗΣ)

Ηράκλειο: 16/6/2022
Αρ.πρωτ.: 582

ΠΡΟΣ:

Αρχ. Μακαρίου 22 & Σκουλάδων
Ηράκλειο 71 202, Τ.Θ.: 1906
Τηλ.: 28310/54771- 58504
Fax: 28310 - 54771
Email: pedkritis1@gmail.com

- ΥΠΟΥΡΓΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ κ. ΚΩΣΤΑ ΣΚΡΕΚΑ
- ΥΦΥΠΟΥΡΓΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ κ. ΓΙΩΡΓΟ ΑΜΥΡΑ

Πληροφορίες:
Ευριπίδης Κουκιαδάκης
Μέλος Δ.Σ. ΠΕΔ Κρήτης
Email:
evripidisKoukiadakis@gmail.com
Τηλ: [REDACTED]

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. ΠΟΛΙΤΙΚΟΥΣ ΑΡΧΗΓΟΥΣ ΚΟΜΜΑΤΩΝ ΠΟΥ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΥΝΤΑΙ ΣΤΗ ΒΟΥΛΗ
2. ΒΟΥΛΕΥΤΕΣ & ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΕΣ ΚΡΗΤΗΣ
3. ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΡΧΗ ΚΡΗΤΗΣ
4. ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΚΡΗΤΗΣ
5. ΔΗΜΑΡΧΟΥΣ ΚΡΗΤΗΣ
6. ΚΕΔΕ
7. ΠΕΔ ΝΟΤΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ
8. ΠΕΔ ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ
9. ΠΕΔ ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
10. ΠΕΔ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

ΘΕΜΑ: ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΠΕΔ ΚΡΗΤΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΤΟΥ ΔΑΣΟΛΟΓΙΟΥ

Αξιότιμοι κ. Υπουργοί,

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παράταση της προθεσμίας άσκησης αντιρρήσεων ή διόρθωσης προδήλων σφαλμάτων -σε όσους κρίνουν ότι δεν προλαβαίνουν να ασκήσουν αντιρρήσεις- ως τις 15 Ιουλίου 2022, ημέρα λήξης της δικαστικής περιόδου, επιτρέπει στους θιγόμενους πολίτες διακόψουν ατελώς τις προβλεπόμενες παραπάνω προθεσμίες με την ηλεκτρονική κατάθεση αιτήματος διόρθωσης προδήλου σφάλματος το οποίο εξετάζεται από την οικεία Διεύθυνση δασών και αν απορριφθεί, η σχετική αίτηση διαβιβάζεται στην αρμόδια Επιτροπή Εξέτασης Αντιρρήσεων Η ΕΠ.Ε.Α. η οποία σύμφωνα με την ανακοίνωση του Υπουργείου εξετάζει την αίτηση ως υποβληθείσα αντίρρηση, κοινοποιεί το σχετικό διαβιβαστικό έγγραφο στον ενδιαφερόμενο παρέχοντας του προθεσμία τριάντα (30) ημερών για την καταβολή αναλόγου παραβόλου, στις περιπτώσεις που αυτό προβλέπεται.

Με την ευέλικτη αυτή διαδικασία, παρέχεται η χρονική ευχέρεια στους δικαιούχους να ασκήσουν τα δικαιώματά τους, δεν αντιμετωπίζονται όμως οι πραγματικές αιτίες που αποτρέπουν την προσέλευση τους στα γραφεία κτηματογράφησης και στις δασικές υπηρεσίες.

Ο εύλογος χρόνος που ζητήσαμε, και κατά κάποιο τρόπο δόθηκε, αλλά αν δεν ληφθούν πρόσθετα μέτρα και αν δεν υπάρξουν άλλες νομοθετικές και όχι μόνο

πρωτοβουλίες, με ακρίβεια μπορούμε να εκτιμήσουμε ότι δεν θα επαρκέσει όσος χρόνος και αν δοθεί για την υποβολή αντιρρήσεων ή αιτημάτων διόρθωσης προδήλων σφαλμάτων.

Στο σημείο αυτό, αφού επισημάνουμε ότι πρέπει να διευκρινισθεί, ώστε να αποφευχθούν πιθανές συγχύσεις, **αν** η προθεσμία των δικαστικών διακοπών, αναστέλλει την παραπάνω προθεσμία και να προσθέσουμε **τα ακόλουθα**:

1. Η Εισηγητική Έκθεση για την ανάγκη ίδρυσης των Συμβουλίων Ιδιοκτησίας Δασών του άρθρου 8 Α του Ν.998/1979 είναι χαρακτηριστική και αρκούντως αποκαλυπτική. «Ως γνωστό – αναφέρεται στην παραπάνω εισηγητική έκθεση- το δημόσιο προβάλλει δικαιώματα κυριότητας σε όλα ανεξαιρέτως τα δάση, τις δασικές και χορτολιβαδικές εκτάσεις. Στις περιοχές, ωστόσο, που δεν ισχύει το τεκμήριο κυριότητας του η απόδειξη των ισχυρισμών του περί ίδιας κυριότητας ενώπιον των πολιτικών δικαστηρίων είναι δυσχερής, με αποτέλεσμα οι εμπράγματα διαφορές που άγονται ενώπιον αυτών να επιλύονται κατά κανόνα υπέρ των ιδιωτών.

2. Εξάλλου, όπως έχει κριθεί και με αποφάσεις του Συμβουλίου Επικρατείας (ΣΤΕ 805/2016) στις περιπτώσεις δασών και δασικών εκτάσεων που ευρίσκονται σε περιοχές που δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ως άνω τεκμηρίου, μόνη η διοικητική πράξη του χαρακτηρισμού ή της διαπιστώσεως του χαρακτήρα της εκτάσεως δεν αρκεί για την εγγραφή δικαιώματος κυριότητας του δημοσίου, χωρίς την επίκληση και απόδειξη της κτήσεως του με συγκεκριμένα αποδεικτικά στοιχεία. Έτσι στις περιοχές αυτές παρατηρείται το φαινόμενο οι υπηρεσίες του δημοσίου και τα δικαστήρια να απασχολούνται με πλήθος εμπραγμάτων διαφορών με προδιαγεγραμμένο αποτέλεσμα και παράλληλα να προκαλείται αίσθημα αδικίας στους πολίτες, οι οποίοι καλούνται να υποβληθούν σε μεγάλες δαπάνες για να αποδείξουν δικαστικά την κυριότητα τους».

3. Παρά την παραδοχή της προηγούμενης παραγράφου με την οποία αναγνωρίζεται και επιβεβαιώνεται πλήρως το αβάσιμο των προβαλλομένων από το δημόσιο δικαιωμάτων με τη πρακτική που ακολουθείται επιβεβαιώνονται οι ανησυχίες των πολιτών, οι οποίοι εξακολουθούν να υποβάλλονται σε σημαντικές δαπάνες για να καταθέσουν αιτήσεις διόρθωσης των δασικών χαρτών και των κτηματολογικών πινάκων που βρίσκονται στο στάδιο της προανάρτησης και στους οποίους όλες οι παραπάνω εκτάσεις θεωρούνται αβάσιμα και κόντρα στο νόμο ως δημόσια κτήματα. Το δημόσιο ενώ αναγνωρίζει τα προβλήματα που δημιουργούνται αρνείται ή δεν τολμά να αποδεχτεί ευθέως το αυτονόητο, ότι η ιδιοκτησία εξακολουθεί να προστατεύεται από το άρθρο 17 του Συντάγματος και έναντι του Δημοσίου και έναντι των νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, συνεπώς έχει χρέος να προστατεύσει το δασικό πλούτο της χώρας όπως και την πολιτιστική κληρονομιά, σύμφωνα με το άρθρο 24 του Συντάγματος, με απόλυτο όμως σεβασμό στα ιδιοκτησιακά δικαιώματα των πολιτών και όχι ως εν δυνάμει διάδικος αυτών, κληρονόμος (διάδοχος) του οθωμανικού κράτους.

Τα δάση και οι δασικές εκτάσεις όπως ορθώς γίνεται δεκτό αποτελούν την κύρια αιτία δικαστικών διενέξεων μεταξύ του ελληνικού δημοσίου και των ιδιωτών. Η σύνταξη του δασικού κτηματολογίου (δασολογίου) και του κτηματολογίου αποτελεί μοναδική ευκαιρία για την «απελευθέρωση» του ελληνικού δημοσίου και των πολιτών από το οθωμανικό καθεστώς περί δημοσίων γαιών αλλά και τις λοιπές διατάξεις του οθωμανικού δικαίου που εφαρμόζονται μέχρι σήμερα και παράγουν ανισότητες,

λόγω και της εσφαλμένης ερμηνείας και εφαρμογής τους από τη διοίκηση, η οποία υπακούει στις αντίθετες στο νόμο εγκυκλίους των προϊσταμένων της Υπουργών.

4. Η άποψη μας αυτή ενισχύεται - αν δεν επιβεβαιώνεται πλήρως- από την προσθήκη στο άρθρο 10 του Ν. 3208/2003 της ακόλουθης παραγράφου, σύμφωνα με την οποία, **το Δημόσιο (θεωρητικά) δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας σε δάση, δασικές εκτάσεις και στις εκτάσεις των περιπτώσεων α και β της παραγράφου 5 του άρθρου 3 του Ν. 998/1979 που :**

«Περιλαμβάνονται σε περιοχές του δευτέρου εδαφίου του [άρθρου 62](#) του ν. [998/1979](#) ([Α` 289](#)), για τις οποίες το Ελληνικό Δημόσιο δεν διαθέτει τίτλους ιδιοκτησίας ή άλλα επαρκή στοιχεία απόδειξης της κυριότητάς του, όπως πράξεις μίσθωσης, παραχώρησης ή άλλης εκμετάλλευσης, αξιοποίησης και προστασίας της έκτασης ως δημόσιας και, συγχρόνως, οι διεκδικούντες την έκταση διαθέτουν τίτλους ιδιοκτησίας, οι ίδιοι ή οι δικαιούχοί τους, οι οποίοι έχουν συνταχθεί μέχρι την 1η.7.2001 το αργότερο, έστω και εάν έχουν μεταγραφεί μεταγενέστερα. Εκκρεμείς εμπράγματα αγωγές του Δημοσίου που αφορούν στις εν λόγω εκτάσεις και οι οποίες βασίζονται σε τίτλους ιδιοκτησίας ή άλλα επαρκή στοιχεία απόδειξης της κυριότητάς του, δεν επηρεάζονται από τη ρύθμιση του παρόντος άρθρου.

Σε περίπτωση που το δικαίωμα της κυριότητας επί των ανωτέρω εκτάσεων έχει καταχωρηθεί υπέρ ιδιωτών ή νομικών προσώπων δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου στα κτηματολογικά βιβλία των οικείων κτηματολογικών γραφείων, το Ελληνικό Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας επ' αυτών και δεν ασκεί τα ένδικα βοηθήματα που προβλέπονται στο [άρθρο 6](#) του ν. [2664/1998](#) ([Α` 275](#))».

5. Η ως άνω διάταξη προστέθηκε στο άρθρο 10 του Ν.3208/2003 με το άρθρο 152 του Ν.4819/2021 (ΦΕΚ Α.129/23.07.2021) και αφορά τις Περιφέρειες Κρήτης και Ιονίων νήσων, τους νομούς Λέσβου, Δωδεκανήσων, Χίου και Κυκλάδων, τα Κύθηρα, τα Αντικύθηρα και την περιοχή της Μάνης, όπου ως γνωστόν, δεν ισχύει το τεκμήριο κυριότητας του Ελληνικού Δημοσίου επί των δασών και των δασικών εκτάσεων (άρθρο 62 παρ.1 εδάφιο 2 του Ν.998/1979). Η επίκληση, από το Δημόσιο της δασικής μορφής της διεκδικούμενης έκτασης, δεν αρκεί για να θεμελιώσει το δικαίωμα κυριότητας σ' αυτή, ακόμη και μετά την οριστική επικύρωση των δασικών χαρτών. Το Δημόσιο αντίθετα, όπως και ο ιδιώτης, οφείλει να επικαλεσθεί και να αποδείξει, πως απέκτησε την κυριότητα κάθε συγκεκριμένου ακινήτου, στις εξαιρούμενες του τεκμηρίου περιφέρειες, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο χαρακτηρισμός τους (ΑΠ/11/2019.ΑΠ567/2020, ΑΠ.81/2017,ΑΠ.925/2015,340/1985 ΝοΒ, 2243/2014, Μον. Εφ. Αν.Κρ.42/2019 αδημοσίευτη).

6. «Με την ανωτέρω διάταξη -όπως ερμηνεύετε με την με αρ. πρ. ΥΠΕΝ/ΔΠΔ/115255/6217/02.12.2021 ΕΓΚΥΚΛΙΟ του ΥΠΕΝ - ορίστηκε ότι το ελληνικό Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας σε δάση, δασικές και χορτολιβαδικές εκτάσεις που βρίσκονται στις περιοχές του άρθρου 62 του Ν.998/1979 , εφόσον συντρέχουν σωρευτικά οι ακόλουθες δύο προϋποθέσεις:

α) Το Δημόσιο δεν διαθέτει στοιχεία απόδειξης της κυριότητας του. Όπως οι ενδεικτικά αναφερόμενες στη διάταξη πράξεις μίσθωσης, παραχώρησης, αξιοποίησης και προστασίας της έκτασης ως δημόσιας.

β) Οι διεκδικούντες την έκταση διαθέτουν τίτλους ιδιοκτησίας, οι ίδιοι ή οι δικαιοπάροχοι τους, οι οποίοι έχουν συνταχθεί μέχρι την 1^η Ιουλίου 2001 το αργότερο, έστω και αν έχουν μεταγραφεί μεταγενέστερα».

7. Δυστυχώς η σαφής αυτή διατύπωση του νόμου παρερμηνεύεται στην επόμενη παράγραφο της ίδιας εγκυκλίου, όπου χωρίς έρεισμα στο νόμο προστίθενται εσφαλμένα τα εξής:

«Διευκρινίζεται, ότι στις περιπτώσεις που σε μία περιοχή δεν έχουν ξεκινήσει οι διαδικασίες της κτηματογράφησης ή έχουν ξεκινήσει, αλλά δεν έχουν ολοκληρωθεί οι πρώτες εγγραφές, οι υπηρεσίες του Δημοσίου οφείλουν να υποβάλουν δήλωση για όλες τις εκτάσεις που φέρουν δασικό ή χορτολιβαδικό χαρακτήρα, καθόσον, ακόμη και εάν δεν διαθέτουν επαρκή στοιχεία απόδειξης της κυριότητας του Ελληνικού Δημοσίου, δεν είναι δυνατό να γνωρίζουν εκ των προτέρων εάν οι πολίτες διαθέτουν τίτλους ιδιοκτησίας συνταχθέντες μέχρι την 1η.7.2001 το αργότερο».

Έτσι, μετά την προτροπή αυτή, οι διευθύνσεις δασών ακλουθώντας πιστά την εντολή, υποβάλλουν δηλώσεις ιδιοκτησίας ακόμη και όταν γνωρίζουν ότι οι ιδιώτες διαθέτουν τους προβλεπόμενους από το νομό τίτλους ιδιοκτησίας, άλλα και αν υφίσταται εκκρεμοδικία.

8. «Περαιτέρω τα πολύγωνα των εκτάσεων, που βρίσκονται στις περιοχές του δευτέρου εδαφίου του άρθρου 62 του ν. 998/1979 και αποδίδονται στον οικείο δασικό χάρτη ως χορτολιβαδικές ή βραχώδεις των παραγράφων 5α και 5β του άρθρου 3 του ν. 998/1979 θα εξαιρούνται από το δασικό χάρτη με τη διαδικασία του προδήλου σφάλματος, ως υπαγόμενες στην παρ. IV του άρθρου 10 του ν. 3208/2003, εφόσον οι πολίτες προσκομίζουν απόφαση του Συμβουλίου του άρθρου 8Α του ν. 998/1979, με την οποία έχει αναγνωρισθεί η κυριότητά τους επί της εν λόγω έκτασης ή εφόσον το Δημόσιο δεν διαθέτει τίτλους ή άλλα στοιχεία προς απόδειξη της κυριότητας του και οι πολίτες προσκομίσουν,

α) απόσπασμα του οικείου κτηματολογικού διαγράμματος με αναγραφόμενες τις συντεταγμένες κορυφών ή κτηματογραφικού διαγράμματος.

β) απόσπασμα του οικείου κτηματολογικού φύλλου στο οποίο ο ενδιαφερόμενος έχει καταχωρηθεί ως κύριος της περί ης πρόκειται έκτασης δυνάμει τίτλου που έχει συνταχθεί έως την 1η.7.2001.

γ) Έκθεση τίτλων συντεταγμένη από Δικηγόρο, εφόσον ο αναφερόμενος στο οικείο κτηματολογικό φύλλο τίτλος του σημερινού κυρίου είναι μεν νεώτερος της ανωτέρω ημερομηνίας, αλλά ο τίτλος του δικαιοπάροχου αυτού έχει συνταχθεί σε χρόνο προγενέστερο της 1ης.7.2001 και δεν εμφανίζεται στις κτηματολογικές εγγραφές.

Η παραπάνω με αριθμό 8 οδηγία, η οποία είναι αντίθετη με τις προβλέψεις του νόμου αποτρέπει τη διοίκηση, να εφαρμόσει τη διάταξη του άρθρου 10 του νόμου 3208/2003 όπως τροποποιημένο ισχύει. Ιδίως αν ληφθεί υπόψη ότι τα Συμβούλια του άρθρου 8 Α του Ν.998/1979, δεν έχουν συσταθεί ακόμη και τα ελάχιστα αιτήματα που έχουν υποβληθεί εκκρεμούν ενώπιον των Συμβουλίων του άρθρου 8 του ίδιου νόμου, στην περίπτωση της Κρήτης Ενώπιον του Συμβουλίου με έδρα τον Πειραιά,

το οποίο ούτως ή άλλως υπολειτουργεί, τα γραφεία κτηματογράφησης δεν εξετάζουν τις δηλώσεις των ιδιωτών, ενώ δέχονται χωρίς έλεγχο τις δηλώσεις των δασικών υπηρεσιών κόντρα στη διάταξη του άρθρου 62 του Ν. 998/1979.

9. Περαιτέρω, ενόψει του ότι έχουν υποβληθεί στην Υπηρεσία μας πολλά ερωτήματα, αναφορικά με την εφαρμογή του ως άνω τελευταίου εδαφίου της παρ. IV του άρθρου 10 του ν. 3208/2003, προερχόμενα από ιδιώτες οι οποίοι επιθυμούν να προβούν σε μεταβίβαση εκτάσεων κείμενων στις ανωτέρω περιοχές, οι οποίες έχουν καταχωρηθεί στις αρχικές κτηματολογικές εγγραφές ως ανήκουσες σε αυτούς δυνάμει τίτλων που έχουν συνταχθεί έως την 1η.7.2001, σας γνωρίζουμε τα εξής:

Σύμφωνα με την ως άνω διάταξη του τελευταίου εδαφίου της παρ. IV του άρθρου 10 του ως άνω νόμου, στις ανωτέρω περιπτώσεις το Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας, εφόσον το ίδιο δεν διαθέτει τίτλο ή άλλα στοιχεία προς απόδειξη της κυριότητας του.

Επομένως εφόσον από έλεγχο στο αρχείο της οικείας Δασικής Υπηρεσίας προκύπτει η συνδρομή και της τελευταίας ως άνω προϋπόθεσης και άρα η μη διεκδίκηση της περί ης εκάστοτε πρόκειται έκτασης από το Δημόσιο, συντρέχει περίπτωση χορήγησης από την Δασική Υπηρεσία, σχετικής Βεβαίωσης περί της μη ύπαρξης των ως άνω στοιχείων, κατόπιν σχετικού αιτήματος εκ μέρους των ενδιαφερομένων ιδιωτών ή νομικών προσώπων με συνυποβολή των ανωτέρω αναφερομένων, υπό στοιχεία α έως και γ της παρούσας, στοιχείων».

10. Το πρόβλημα με τους δασωμένους αγρούς αντίθετα, αν και ρυθμίσθηκε με δόσεις, παρέχει μεγαλύτερη προστασία στους πολίτες μετά την αντικατάσταση του άρθρου 67 παρ.1 (άρθρο 93 του Ν.4915/2022 (ΦΕΚ Α 63/) και την προσθήκη στο ίδιο άρθρο δύο ακόμη παραγράφων με αριθμούς 1 και 2 με το άρθρο 40 του Ν.4936/2022 (ΦΕΚ Α 105).

Ειδικότερα σύμφωνα με τις ρυθμίσεις αυτές:

1. Το Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας σε εκτάσεις που εμφανίζονται στις αεροφωτογραφίες του 1945, ή, εφόσον αυτές δεν είναι ευκρινείς, του 1960, με αγροτική μορφή που δασώθηκαν μεταγενέστερα, ανεξάρτητα από τη μορφή που απέκτησαν αργότερα, επί των οποίων το Δημόσιο δεν θεμελιώνει δικαιώματα κυριότητας βάσει τίτλου.

Πρωτόκολλα διοικητικής αποβολής που έχουν εκδοθεί για τις ανωτέρω εκτάσεις ανακαλούνται ακόμη και αν τελεσιδίκησαν δικαστικά.

2. Αν οι εκτάσεις της παρ. 1 εντάσσονται στην παρ. 2 του άρθρου 3, τότε δεν υπάγονται στις διατάξεις της δασικής νομοθεσίας και επιτρέπεται η απομάκρυνση της φυόμενης δασικής βλάστησης, μετά από άδεια του οικείου Δασάρχη ή του Διευθυντή Δασών εάν δεν υφίσταται Δασαρχείο στον νομό, κατόπιν αιτήσεως του προσώπου που προβάλλει δικαιώματα κυριότητας στην έκταση. Ο ενδιαφερόμενος, προκειμένου να αποδείξει το έννομο συμφέρον του να αιτηθεί την απομάκρυνση της δασικής βλάστησης, συνυποβάλλει με την αίτησή του είτε συμβολαιογραφικούς τίτλους, είτε δήλωση στοιχείων ακινήτων (Ε9), είτε ένορκες βεβαιώσεις, είτε οποιοδήποτε άλλο στοιχείο από το οποίο να πιθανολογείται ο νομικός δεσμός του με το ακίνητο.

Διοικητικές πράξεις που εκδόθηκαν κατ' εφαρμογή της δασικής νομοθεσίας για την προστασία των ανωτέρω εκτάσεων, ανακαλούνται.

3. Ο ειδικότερος χαρακτηρισμός της έκτασης ως δάσους ή δασικής, προκειμένης της εφαρμογής του άρθρου αυτού, διενεργείται, εφόσον δεν έχει καταρτιστεί δασολόγιο, αλλά υπάρχει αναρτημένος δασικός χάρτης, από την Επιτροπή Δασολογίου Περιφερειακής Ενότητας της παρ. 6 του [άρθρου 3](#) του ν. [3208/2003](#) (Α' 303), ακόμη και αν η συγκεκριμένη έκταση έχει κηρυχθεί αναδασωτέα.

Στις περιοχές που δεν καλύπτονται από αναρτημένο δασικό χάρτη, εφαρμόζεται το άρθρο 14.

4. Στις διατάξεις του παρόντος υπάγονται και τα ακίνητα δασικού χαρακτήρα που διατέθηκαν ως κληροτεμάχια, τα οποία εμφανίζονται στις πλησιέστερες στον χρόνο της παραχώρησης αεροφωτογραφίες με αγροτική μορφή και δασώθηκαν μεταγενέστερα, ανεξάρτητα από τη μορφή που απέκτησαν αργότερα».

Με τη διάταξη του άρθρου 40 του νόμου 4936/2022 οι προηγούμενες διατάξεις συμπληρώθηκαν με τις επόμενες 1 και 2 παραγράφους.

1. Δηλώσεις εγγραπτέου δικαιώματος του άρθρου 2, αιτήσεις διόρθωσης της παρ. 4α του άρθρου 6 και του άρθρου 6Α και ενστάσεις του [άρθρου 7](#) του ν. [2308/1995](#) (Α' 114), που έχουν υποβληθεί από το Ελληνικό Δημόσιο με αντικείμενο το δικαίωμα κυριότητάς του σε ακίνητα που εμφανίζονται ως δάση στους αναρτημένους ή κυρωμένους δασικούς χάρτες, όπως είχαν διαμορφωθεί σύμφωνα με το άρθρο 67 του ν. 998/1979 (Α' 289), πριν την αντικατάστασή του με το [άρθρο 93](#) του ν. [4915/2022](#) (Α' 63), το οποίο δικαίωμα θεμελιώνεται μόνο στο τεκμήριο κυριότητας του Ελληνικού Δημοσίου επί των δασικών εκτάσεων και όχι σε άλλον λόγο κτήσης, ανακαλούνται από το Ελληνικό Δημόσιο ή απορρίπτονται οίκοθεν από το αρμόδιο Γραφείο Κτηματογράφησης, την αρμόδια Επιτροπή Εξέτασης Υποθέσεων Κτηματογράφησης και την αρμόδια Επιτροπή Ενστάσεων, αντίστοιχα.

Το Γραφείο Κτηματογράφησης, μετά την απόρριψη ή ανάκληση των δηλώσεων, αιτήσεων διόρθωσης και ενστάσεων, προβαίνει οίκοθεν στις απαραίτητες διορθώσεις των οικείων κτηματολογικών πινάκων καταχωρίζοντας ως κυρίους επί των παραπάνω ακινήτων τους ιδιώτες που έχουν υποβάλει σχετική δήλωση εγγραπτέου δικαιώματος κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 2 του ν. [2308/1995](#). Αν δεν έχει υποβληθεί δήλωση εγγραπτέου δικαιώματος ή με βάση την υποβληθείσα δήλωση δεν θεμελιώνεται επαρκώς το δικαίωμα για κάποιο από τα ακίνητα της παρούσας, αυτό εμφανίζεται στους προσωρινούς κτηματολογικούς πίνακες με την ένδειξη «άγνωστου ιδιοκτήτη».

2. Το Ελληνικό Δημόσιο παραιτείται από τις ασκηθείσες αγωγές της παρ. 2 και τις ασκηθείσες αιτήσεις των παρ. 3 και 8 του [άρθρου 6](#) του ν. [2664/1998](#) (Α' 275), καθώς και από ασκηθέντα ένδικα μέσα επί αποφάσεων τέτοιων αγωγών και αιτήσεων, με αντικείμενο το δικαίωμα κυριότητάς του, σε ακίνητα που εμφανίζονται ως δάση στους αναρτημένους ή κυρωμένους δασικούς χάρτες, όπως είχαν διαμορφωθεί με βάση το άρθρο 67 του ν. 998/1979, πριν την αντικατάστασή του με το [άρθρο 93](#) του ν. [4915/2022](#), όταν το δικαίωμα κυριότητας θεμελιώνεται μόνο στο τεκμήριο κυριότητας του Ελληνικού Δημοσίου, επί των δασικών εκτάσεων και όχι σε άλλον λόγο κτήσης."

Από την ερμηνεία των παραπάνω διατάξεων συνάγεται ότι, με τις προηγούμενες ρυθμίσεις αναγνωρίζεται επί τέλους το αυτονόητο, ότι οι δασωμένοι αγροί, ακόμη και στις περιοχές στις οποίες ισχύει το τεκμήριο κυριότητας του δημοσίου επί των δασών και των δασικών εκτάσεων, ήταν ανέκαθεν ιδιωτικές, όπως υποστηρίξαμε τεκμηριωμένα με τις προτάσεις που υποβάλλαμε στο στάδιο της αρχικής διαβούλευσης μέσω των εκπροσώπων μας στην άτυπη νομοπαρασκευαστική επιτροπή. “Έτσι για την Κρήτη καθώς και στις λοιπές εξαιρούμενες του τεκμηρίου κυριότητας περιφέρειες, βάσιμα μπορεί να υποστηριχθεί ότι οι διατάξεις για τους αγρούς που άλλαξαν μορφή (δασώθηκαν), εφαρμόζονται για όλες τις υπαγόμενες στη δασική νομοθεσία εκτάσεις των εξαιρούμενων του τεκμηρίου περιοχών. Παρά ταύτα ο κίνδυνος εκδόσεως αντιφατικών αποφάσεων από τις επιτροπές αλλά και τη δικαιοσύνη ακόμη, επιβάλλει την συμπλήρωση των προηγούμενων διατάξεων, ώστε να αποτραπεί ο ενδεχόμενος κίνδυνος.

Οι διαδικασίες αυτές αν και μπορούν να προχωρούν παράλληλα, η σύνταξη του δασολογίου, προαπαιτούμενο της οποίας αποτελεί η επικύρωση των δασικών χαρτών, προηγείται των διαδικασιών σύνταξης του κτηματολογίου, πλην όμως σε καμιά περίπτωση, ιδίως στις Περιφέρειες για τις οποίες δεν ισχύει το τεκμήριο κυριότητας υπέρ του δημοσίου, οι διαδικασίες αυτές δεν μπορούν να προηγούνται του δασολογίου, ούτε να αποτελούν, άνευ άλλου τίτλο κυριότητας του δημοσίου.

Τέλος οι προστατευτικές διατάξεις του Αγροτικού νόμου, με τις οποίες ο νομοθέτης επεδίωξε να προστατεύσει τις ιδιοκτησίες των προσφύγων από καταπατήσεις και να διασφαλίσει τον σκοπό για τον οποίο παραχωρήθηκαν, με την απαγόρευση της κατάτμησης, παρά τις αλληπάλληλες παρατάσεις που δόθηκαν στις διαδικασίες επικύρωσης των ανώμαλων δικαιοπραξιών, ενώ δεν έχουν πλέον λόγο ύπαρξης, το πρόβλημα αυτό εξακολουθεί να ταλαιπωρεί τους κληρονόμους των αρχικών δικαιούχων, τα δικαιώματα των οποίων δεν γίνονται δεκτά κατά τη σύνταξη των κτηματολογικών πινάκων, έτσι, στην καλύτερη για τους ίδιους περίπτωση, για να αναγνωρισθούν τα δικαιώματα τους αυτά, υποχρεώνονται χωρίς λόγο να υποβάλλονται σε σημαντικές δαπάνες για τη δικαστική αναγνώριση των αναμφισβήτητων ιδιοκτησιακών τους δικαιωμάτων.

Πολλές φορές δε το κόστος της δικαστικής αναγνώρισης των εμπραγμάτων δικαιωμάτων τους υπερβαίνει την αξία των μικρών ιδίως κλήρων.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ - ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

α). Στην **Κρήτη** - όπως είναι γνωστό- δεν ισχύει το **ΤΕΚΜΗΡΙΟ ΚΥΡΙΟΤΗΤΟΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ** επί των δασών, δηλαδή, ο δασικός χάρτης δεν αποτελεί τίτλο κυριότητας, όπως εσφαλμένα εκλαμβάνεται από το Ελληνικό Δημόσιο και το Εθνικό Κτηματολόγιο.

β). Η εγκύκλιος του ΥΠΕΝ, με την οποία υποχρεώνονται οι δασάρχες να προβάλλουν ιδιοκτησιακά δικαιώματα για λογαριασμό του δημοσίου δεν έχει έρεισμα στο νόμο, ενώ είναι αντίθετη και στην Νομολογία των ανωτάτων δικαστηρίων.

γ). Το **Εθνικό Κτηματολόγιο** κόντρα στο νόμο και την πάγια νομολογία της δικαιοσύνης απορρίπτει τις δηλώσεις των ιδιωτών ακόμη και όταν διαθέτουν αδιαφιλονίκητους τίτλους ιδιοκτησίας και αποδέχεται συλλήβδην τις παράνομες παραπάνω δηλώσεις του δημοσίου, αγνοώντας πλήρως τις ισχύουσες διατάξεις.

δ). Το ιδιοκτησιακό πρόβλημα, που αποτελεί τη βασική αιτία για τις χαμηλές επιδόσεις της κτηματογράφησης, ιδίως στους νομούς Χανίων, Ρεθύμνης και Λασιθίου και στους ορεινούς δήμους του Ηρακλείου, όπου οι περισσότεροι πολίτες δεν έχουν τίτλους ιδιοκτησίας, αλλά έχουν τις εκτάσεις αυτές και τις αξιοποιούν πριν από την απελευθέρωση της Κρήτης, μπορεί να λυθεί με μία σαφή ερμηνευτική εγκύκλιο του ΥΠΕΝ, με την οποία θα αναγνωρίζεται το αυτονόητο, ότι δηλαδή το δημόσιο οφείλει να υποβάλλει νόμιμους τίτλους ιδιοκτησίας, για την απόδειξη της ιδιοκτησίας του επί των δασών και των δασικών εκτάσεων της Κρήτης, άλλως οι δηλώσεις αυτές απορρίπτονται ως αβάσιμες.

H de facto αναστολή της ανοικοδόμησης μετά την αποστολή του υπό χρονολογία 9/6/2022 εγγράφου σας, δεν είναι συμβατή με τη νομολογία του Συμβουλίου Επικρατείας (1540/2020 και 2417/2019), σύμφωνα με την οποία η θεώρηση και ανάρτηση των δασικών χαρτών δεν επάγονται καμία έννομη συνέπεια. Είναι προφανές ότι με την πρόταση μας αυτή δεν ευνοούμε την αυθαίρετη ανοικοδόμηση των εκτάσεων αυτών, αλλά αντίθετα την πιστή τήρηση της νομιμότητας από τη διοίκηση και τους διοικούμενους.

ε). Το κόστος υποβολής αντιρρήσεων παρά τη σημαντική μείωση των τελών εξακολουθεί να είναι δυσβάστακτο ιδίως για τα βοσκοτόπια. Το κόστος της σύνταξης του δασολογίου και του κτηματολογίου, αποτελεί μια επιπλέον σημαντική δαπάνη, εν μέσω πανδημίας και οικονομικής κρίσης, το οποίο δεν μπορεί να καλυφθεί από τη συντριπτική πλειοψηφία των οικονομικά αδύναμων πολιτών. Οι οποίοι στις περισσότερες περιπτώσεις είναι υποχρεωμένοι να ζητήσουν τη συνδρομή ειδικών (δικηγόρων, μηχανικών, δασολόγων, λογιστών, συμβολαιογράφων, υποθηκοφυλάκων κλπ), χωρίς την οποία δεν είναι ευχερής και ασφαλής η διεκπεραίωση της πολύπλοκης αυτής διαδικασίας. Το κόστος των υπηρεσιών αυτών δεν είναι καθόλου ασήμαντο ιδίως για τις χαμηλής απόδοσης και αξίας εκτάσεις, όπως είναι οι ορεινοί όγκοι της ενδοχώρας οι οποίοι χρησιμοποιούνται σχεδόν αποκλειστικά ως βοσκοτόπια και γεωργικές καλλιέργειες χαμηλής απόδοσης.

στ). Τα δάση, δημόσια ή ιδιωτικά προστατεύονται αποτελεσματικά, μόνο από ένα εξειδικευμένο, αξιόπιστο χωροταξικό σχέδιο, όπου όλοι θα γνωρίζουν τις χρήσεις που επιτρέπονται.

ζ). Με την τροποποίηση και αντικατάσταση του άρθρου 67 του Ν. 998/1979 αντιμετωπίζεται το ιδιοκτησιακό καθεστώς των δασωμένων αγρών, οι οποίοι ήταν ανέκαθεν ιδιωτικές εκτάσεις, ακόμη και στις περιοχές στις οποίες ισχύει τεκμήριο κυριότητας υπέρ του δημοσίου.

Αν συνεπώς θέλουμε να λύσουμε το πρόβλημα, οφείλουμε να συμπεριλάβουμε στη ρύθμιση αυτή, όχι μόνο τους δασωμένους αγρούς αλλά και τις δασικές εκτάσεις των περιφερειών στις οποίες δεν ισχύει το τεκμήριο κυριότητας του δημοσίου.

η). Τα κληροτεμάχια, αν και δεν συνδέονται άμεσα με την σύνταξη του δασολογίου επηρεάζουν τη κτηματογράφηση και την ολοκλήρωση του κτηματολογίου. Η προστασία των ακινήτων αυτών από τυχόν καταπατήσεις, αποτελεί τώρα πλέον αιτία σημαντικών προβλημάτων για τους κληρονόμους των δικαιούχων, οι οποίοι καταφεύγουν σε νομικές κατασκευές με αρκετό ρίσκο για να τακτοποιήσουν τις ιδιοκτησίες τους, αν και διαθέτουν τους πλέον ισχυρούς τίτλους ιδιοκτησίας.

ΤΕΛΙΚΕΣ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Το Ιδιοκτησιακό Καθεστώς, το οποίο αποτελεί το γόρδιο δεσμό για τις περιφέρειες Κρήτης, Ιονίων Νήσων, Κυκλάδων κλπ., λόγω της ελλείψεως τίτλων ιδιοκτησίας, τόσο των ιδιωτών όσο και του δημοσίου, αντιμετωπίζεται από τη διοίκηση με καχυποψία και κυρίως φοβικά, κατά κανόνα εις βάρος των πολιτών, ενώ, μπορεί να αντιμετωπισθεί, με την απλή, σαφή και καθαρή ερμηνεία της ισχύουσας νομοθεσίας με μία, ευκρινή, λεπτομερή εγκύκλιο των συναρμόδιων Υπουργών με σεβασμό στην Πάγια νομολογία των ανωτάτων δικαστηρίων.

Με την εγκύκλιο αυτή θα αναγνωρίζεται το αυτονόητο, ότι, το δημόσιο οφείλει να αποδείξει την κυριότητα του με την υποβολή νομίμων τίτλων ιδιοκτησίας, διαφορετικά οι δηλώσεις του απορρίπτονται ως αβάσιμες.

Η υπό στοιχείο (II) πρόταση μας, ενισχύεται από τις διατάξεις του άρθρου 10 του Ν.3208/2003 όπως συμπληρώθηκε με το άρθρο 152 του Ν.4819/2021 (ΦΕΚ Α.129/23.07.2021) και αφορά τις Περιφέρειες Κρήτης και Ιονίων νήσων, τους νομούς Λέσβου, Δωδεκανήσων, Χίου και Κυκλάδων, τα Κύθηρα, τα Αντικύθηρα και την περιοχή της Μάνης, όπου ως γνωστόν, δεν ισχύει το τεκμήριο κυριότητας του Ελληνικού Δημοσίου επί των δασών και των δασικών εκτάσεων (άρθρο 62 παρ.1 εδάφιο 2 του Ν.998/1979).

Η επίκληση, από το Δημόσιο της δασικής μορφής της διεκδικούμενης έκτασης, δεν αρκεί για να θεμελιώσει το δικαίωμα κυριότητας σ' αυτή, ακόμη και μετά την οριστική επικύρωση των δασικών χαρτών.

Το Δημόσιο αντίθετα, όπως και ο ιδιώτης, οφείλει να επικαλεσθεί και να αποδείξει, πως απέκτησε την κυριότητα κάθε συγκεκριμένου ακινήτου, στις εξαιρούμενες του τεκμηρίου περιφέρειες, χωρίς να λαμβάνεται υπόψη ο χαρακτηρισμός τους (ΑΠ/11/2019.ΑΠ567/2020, ΑΠ.81/2017,ΑΠ.925/2015,340/1985 ΝοΒ, 2243/2014, Μον. Εφ. Αν.Κρ.42/2019 αδημοσίευτη).

«Με την ανωτέρω διάταξη -όπως ερμηνεύετε με την με αρ. πρ. ΥΠΕΝ/ΔΠΔ/115255/6217/02.12.2021 ΕΓΚΥΚΛΙΟ του ΥΠΕΝ (σχ.14) ορίστηκε ότι το ελληνικό Δημόσιο δεν προβάλλει δικαιώματα κυριότητας σε δάση, δασικές και

χορτολιβαδικές εκτάσεις που βρίσκονται στις περιοχές του άρθρου 62 του Ν.998/1979 , εφόσον συντρέχουν σωρευτικά **οι ακόλουθες δύο προϋποθέσεις:**

α) Το Δημόσιο δεν διαθέτει στοιχεία απόδειξης της κυριότητας του. Όπως οι ενδεικτικά αναφερόμενες στη διάταξη πράξεις μίσθωσης, παραχώρησης, αξιοποίησης και προστασίας της έκτασης ως δημόσιας και

β) Οι διεκδικούντες την έκταση διαθέτουν τίτλους ιδιοκτησίας, οι ίδιοι ή οι δικαιούχοι τους, οι οποίοι έχουν συνταχθεί μέχρι την 1^η Ιουλίου 2001 το αργότερο, έστω και αν έχουν μεταγραφεί μεταγενέστερα».

2. Η σύνθεση των Συμβουλίων Ιδιοκτησίας Δασών του άρθρου 8 Α του νόμου 998/1979 , λειτουργεί αποτρεπτικά, δεδομένου ότι όλα τα μέλη αυτών εκπροσωπούν το δημόσιο και ενεργούν κατ'ανάγκη για λογαριασμό του, χωρίς πραγματικό αντίλογο. Κατόπιν τούτου προτείνουμε την τροποποίηση της σχετικής διατάξεως ώστε να συμμετέχουν σε αυτά δύο εκπρόσωποι της Αυτοδιοίκησης, Α και Β βαθμού, με τους αναπληρωματικούς τους.

α) Να επισπευσθεί η συγκρότηση και λειτουργία τους , ως και να καθορισθούν λεπτομερώς οι διαδικασίες λειτουργίας τους.

β) Να αυξηθεί με Υπουργική απόφαση ο αριθμός αυτών ώστε να αντιμετωπισθεί ο όγκος των σχετικών αιτημάτων στις έδρες των τεσσάρων νομών.

3. Να αρθεί η ομηρία των κατόχων αγροτικών κλήρων (κληροτεμαχίων) με την αναδρομική κατάργηση του υφιστάμενου, ξεπερασμένου, αναχρονιστικού και εν πολλοίς υποκριτικού καθεστώτος προστασίας.

Δεν είναι πλέον αναγκαία η επικύρωση των «Ανωμάλων Δικαιοπραξιών» από τα Ειρηνοδικεία, αλλά η τακτοποίηση των προβλημάτων αυτών με την αναγνώριση εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί αυτών με τακτική και έκτακτη χρησικτησία, με την αξιοποίηση της διαδικασίας κτηματογράφησης.

4. Να ορισθούν τα μέλη των Επιτροπών, να αναπροσαρμοστούν οι καταβαλλόμενες αποζημιώσεις των μελών τους, τα οποία καλούνται αντί πινακίου φακής να λάβουν αποφάσεις που θα επηρεάσουν, αν δεν καθορίσουν την προστασία του δασικού πλούτου της χώρας και τα εμπράγματα δικαιώματα των ιδιωτών σε εκτάσεις πολύ μεγάλης αξίας.

α) Να δοθεί η δυνατότητα άσκησης αιτήσεων θεραπείας και νέας αξιολόγησης από τις ΕΠ.Ε.Α. σε περιπτώσεις κατά τις οποίες διαπιστώνονται ακραίες παραβιάσεις των αρχών της ισότητας, της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης, της χρηστής διοικήσεως, της αναλογικότητας, από προγενέστερους χαρακτηρισμούς, όμορων και ομοιόμορφων μεταξύ τους ακινήτων.

5. Το κόστος της σύνταξης του δασολογίου και του κτηματολογίου ενώ αποτελεί στο σύνολο του υποχρέωση του κράτους, εξελίσσεται σε πηγή εσόδων για τον προϋπολογισμό με την έμμεση πρόσθετη επιβάρυνση χιλιάδων μικροϊδιοκτητών ακινήτων για τη λήψη υψηλού κόστους

αντιγράφων συμβολαίων, τη δημοσίευση διαθηκών, τη συλλογή πιστοποιητικών, την επιβολή προστίμων για τις αναπόφευκτες τροποποιήσεις των Ε9, τη σύνταξη τοπογραφικών, την επικύρωση «ανωμάτων δικαιοπραξιών», την επιβολή φόρου χρησικτησίας κλπ.

Το υπέρογκο αυτό κόστος, είναι αδύνατο να αντιμετωπισθεί όσες παρατάσεις και αν δοθούν, από τους εξαντλημένους οικονομικά πολίτες, αν δεν εξαλειφθούν οι παραπάνω επιβαρύνσεις, οι οποίες λειτουργούν εις βάρος των πολιτών και κυρίως του κοινού στόχου, της προστασίας του περιβάλλοντος, της βιώσιμης ανάπτυξης και ασφάλειας των συναλλαγών, με την ολοκλήρωση των παράλληλων διαδικασιών που βρίσκονται σε εξέλιξη, της κατάρτισης δηλαδή του δασολογίου και του κτηματολογίου που αποτελούν συμβατική αλλά και Συνταγματική ευθύνη και υποχρέωση μας.

Κύριε Υπουργέ,

Κύριε Υφυπουργέ,

Τα συμπεράσματα και οι προτάσεις που σας καταθέτει η Περιφερειακή Ένωση Δήμων (ΠΕΔ) Κρήτης είναι αποτέλεσμα της συνεχούς συνεργασίας και διαβούλευσης με τους πολίτες και φορείς των προβλημάτων που έχουν εντοπιστεί από την ημέρα ανάρτησης των δασικών χαρτών στην Κρήτη.

Η υιοθέτηση των λύσεων που προτείνονται θα σηματοδοτήσει την έγκαιρη ολοκλήρωση του δασολογίου στην Κρήτη.

Παρακαλούμε για τις δικές σας ενέργειες.

Η ΠΕΔ Κρήτης είναι πάντα στην διάθεσή σας για οποιαδήποτε συζήτηση και κάθε διευκρίνιση αλλά και το μέλος του Δ.Σ. της ΠΕΔ Κρήτης και νομικός κ. Ευριπίδης Κουκιαδάκης.

Με εκτίμηση,

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΔ ΚΡΗΤΗΣ

Ο ΠΡΟΕΔΡΟΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΚΟΥΡΑΚΗΣ

Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΓΙΑΝΝΗΣ ΜΑΛΑΝΔΡΑΚΗΣ

IOANNIS
KOURAKIS

Digitally signed by
IOANNIS KOURAKIS
Date: 2022.06.17
11:32:29 +03'00'